

а) У виконанні актриси музичного театру Саттон Фостер (Sutton Foster) [див. <https://www.youtube.com/watch?v=l0wctMwqGVg>].

б) У виконанні джазової вокалістки Елли Фіцджеральд (Ella Fitzgerald) [див. <https://www.youtube.com/watch?v=LuJ1i1jbfU4>].

Література:

1. Apel W. Dictionary of Music. Second edition. New York, E. P. Dutton, 1974. 935 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-67>

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ З ДЕРЖАВОЮ

Баштанник О. В.

кандидат політичних наук, доцент,

доцент кафедри історії та політичної теорії

Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

м. Дніпро, Україна

Важливим елементом політичної системи, стосовно якого може бути реалізований аналіз його інституціональної спроможності, є інститути громадянського суспільства. Попри суттєвий прогрес, який останніми роками спостерігається в розвитку цього інституту в нашій країні, все ще залишаються аспекти, які потребують вдосконалення. Наприклад, Н. Самолук серед проблем розвитку соціального діалогу в Україні відзначає “відсутність дієвих недержавних організацій, спроможних представляти інтереси сторін соціального діалогу” [7, с. 112]. В цілому, характеризуючи особливості інституціональної спроможності цього елементу політичної системи, є дослідники, які пропонують розуміти її як “результат взаємодії громадських об’єднань та держави, який проявляється у здатності громадських інститутів виконувати покладені на них функції (надавати соціальні послуги) у визначених державою нормативних рамках” [5, с. 112], втім, такий підхід видається нам некоректним.

Зрозуміло, що взаємодія між організаціями держави та громадянським суспільством може бути реалізована в різному форматі, і, наприклад, А. Леухіна виокремлює декілька “форм взаємодії між державними інститутами та організаціями громадян і їх характеристики: ворожість, ігнорування, приборкування, використання, співпраця” [4].

Щоб не перевантажувати виклад матеріалу, наведемо розгорнуту характеристику такої форми взаємодії, як співпраця, оскільки вона є найбільш відповідною політичній практиці сучасних демократичних країн. Отже, як пише А. Леухіна, “співпраця базується на взаємовигідних умовах, партнерство є двостороннім та автономним, вплив об’єднань громадян на розробку та впровадження політики може бути істотним” [4]. Власне, саме останнє твердження, на нашу думку, є визначальним щодо змістовного наповнення сутності інституційної спроможності інститутів громадянського суспільства, оскільки основний запит від широкої громадськості спрямований на проблематику взаємодії з державою.

Велике значення для ефективної реалізації державного управління представляє напрям інституційних інтеракцій, пов’язаний із розширенням взаємодії громадянського суспільства та держави з метою гуманізації реалізації державної влади, й при цьому такий напрям має базуватися на пріоритеті дотримання прав і свобод людини. Одним із аспектів інституціоналізації зазначених процесів можливо назвати утворення громадських рад при досить різноманітному на сьогодні типі інституцій – широкому переліку органів влади та місцевого самоврядування. Інститут громадських рад нормативно врегульовано Постановою Кабінету Міністрів України № 1378 від 15 жовтня 2004 р., та затверджено визначення поняття громадської ради як “консультативно-дорадчого органу, який утворюється при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевій державній адміністрації з метою здійснення координації заходів, пов’язаних із забезпеченням проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики” [3]. У Постанові Кабінету Міністрів України № 353 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996” від 24 квітня 2019 р. таке визначення відтворюється, а тому подальшого нормативного врегулювання потребує практика формування громадських рад при інституціях, які не входять до переліку визначених у загального переліку.

Як елементи політичної системи, громадські ради у вільному адміністративному форматі почали формуватися в Україні на початку 2000-их років, але кількість їх була незначною, і характер та ступінь взаємодії між громадською радою та органом влади повністю залежали від адміністративного органу, який формував раду [2]. У системі законодавства сучасної України нормативно-правовий статус громадських рад охарактеризований вже більш ґрунтовно, зокрема, у Постанові Кабінету Міністрів України № 353 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996” від 24 квітня 2019 р. конкретизовано, що “до складу громадської ради при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади можуть бути обрані представники

інститутів громадянського суспільства, які не менше шести місяців до дати оприлюднення органом виконавчої влади повідомлення про формування складу громадської ради провадять свою діяльність, реалізують свої проекти у сфері, пов'язаній з діяльністю відповідного органу виконавчої влади, що підтверджується інформацією про результати діяльності інституту громадянського суспільства, та в статуті (положенні) яких визначені відповідні цілі і завдання діяльності” [6]. Саме у такий спосіб було закріплено, що право впливати на процеси реалізації державної влади можуть отримати лише найбільш відповідні цьому організації громадянського суспільства. Як наголошується у дослідженні особливостей раннього досвіду функціонування громадських рад в Україні, їх “основна громадянська місія – активізація процесу формування свідомої й активної позиції громадськості щодо подальшого розвитку державної політики та підтримки громадських ініціатив стосовно участі в державо-творчому процесі” [1].

Серед дослідників є різні точки зору на можливість і необхідність, а також граничні межі взаємодії громадськості і влади в управлінських відносинах з огляду на складно вимірювану ефективність даного процесу. Ми у цьому аспекті погоджуємося зі М. Стасишиним, який аргументує, що “залучення громадськості до процесу прийняття рішень через інституції громадянського суспільства, як організованої форми впливу на органи місцевого самоврядування, надає змогу применшувати або ж повністю вирішувати проблемні питання щодо: визнання громадськістю легітимності діяльності органів влади; зменшення закритості влади, корупції; сприяння якості розробки та прийняття управлінських рішень, їх реалізації; зміцненню інституцій громадянського суспільства; забезпечення можливості активізації суспільства, яка може бути використана в інтересах держави і суспільства” [8, с. 133]. Таким чином, активізація залучення громадськості до врегулювання суспільно-політичних процесів, а також модернізація ролі органів влади в них відповідно до стандартів розвинених країн зумовлюється не лише критерієм очікуваної ефективності, а, в першу чергу, аспектом вибору цивілізаційної приналежності політичної системи.

Література:

1. Влада і суспільство: діалог через громадські ради / за заг. ред. Ю. Ж. Шайгородського. Київ, 2011. 148 с.

2. Громадські ради: для чого потрібні та як працюють в Україні. URL: <https://prosvita.nazk.gov.ua/blog/gromadski-rady-dlya-chogo-potribni-ta-yak-pratsuyut-v-ukrayini> (дата звернення: 06.04.24).

3. Деякі питання щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : Постанова Кабінету Міністрів України

від 15.10.2004 р. № 1378. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-2004-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.04.24).

4. Леухіна А. Взаємодія між об'єднаннями громадян та інститутами держави: концепція й можливі моделі. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2506a0ce-7c80-4358-8325-9926b1b174fc/content> (дата звернення: 06.04.24).

5. Петренко К. М. Взаємодія громадських об'єднань та держави в Україні (інституційний аспект) : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2016. 192 с.

6. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.04.2019 р. № 353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.04.24).

7. Самолук Н. Проблеми розвитку соціального діалогу в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 4. С. 111–117. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-308-4-17>

8. Стасишин М. Інституційна спроможність громадянського суспільства в процесі прийняття управлінських рішень: вітчизняна практика. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 1(69). С. 129–134.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-68>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ В СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Браткевич А. О.

*здобувачка наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки*

Міжнародний гуманітарний університет

*Науковий керівник: **Кольцов В. М.***

доктор політичних наук,

професор кафедри педагогіки та психології

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Оновлена у 2021 році дорожня карта інтеграції України до Європейського дослідницького простору визначила актуальні напрями підтримки науки та інновацій, ґрунтуючись на співпраці з міжнародними організаціями.